

Brókerpóker

Napihír háttére következnek. Forrong a pénz- és tőkepiac (L.: Buda C^oash, Hungária Értékpapír), jönnek elő a rémségek azok megrövidítéséről is, akik a pénzüket értékpapír bróker általi forgatásával gyarapítgatnák. Lehetnek pár százezren. A tőzsdézés eleve veszélyes művelet. Torz a kép(let) viszont, ha korrekt megbízásról és annak keretében megalapozott kockázati veszteségről nem beszélhetünk, mivel érdekellentét, s szakmai-jogi malőr üt ki jóhiszemű befektetőt. Ha a parketten olyan bukás jön, mely brókeri trükközés, manipuláció eredménye. Ha kriminális módon lehet bárkit megfejni, ha a kárért üres sajnálkozás (sem) jár, holott az ügyfelet szisztematikusan palira veszik, akkor a pénzügyi s a felügyeleti rendszerbe, és a jogvédelembe vetett bizalom rendül meg. A baj szétterül; az egyik oldalon a turpis nyertések, a másikon a balga veszteségek serege gyülekezik. Középen széttárt karok erdeje.

Martin Scorsese filmje: a Wall Street farkasa egy létező személy bűnös pályáivén szemlélteti a brókervilág gátlástalanságát. A film bizarr történéseit itthoni cseles trükkök is példázzák; a kliens totális kockázatát csikicsukival itt is (ki)menthetetlenné lehet tenni. A bróker(cég) akkor is degeszre keresi magát, ha a kliens szériában veszít. Pénznyerő automatizmus? Ez (szemben az ügyvédekével) így nem sikerdíj, hanem kudarc-apanázs. Kamu-zsuga: az egyik sír, a másik nevet. Miért, miként s meddig? Nincs válasz; pedig nem pity, elszigetelt bajok ezek. Sőt; számos jel a mélyben, nem is túl szofisztikáltan megbúvó bűnügy(ek)re utal.

Megbízási szerződés keletkezik a bróker(cég) és a fél között. Ez nem eredmény-felelősséget létesít, hanem gondossági kötelmet: azért kell a megbízó érdekében (!) a legnagyobb körültekintéssel eljárni, mert a nyereség nem szavatolható. Van-e kádencia, ha fél bukása trendszerű, garantált? Nincs más, mint a felmondás. Kevés. Kulcs 3 dolog: a bizalmi elem, a kliens utasítási joga és a szolgáltatás korrekt díjazása. Mindhárom elem elszállhat. A bizalmat eleve felőrli az általános szerződési feltételeket illető valótlan, elégtelen, illetve elmaradó tájékoztatás. A négy szemközti, becsapós rutin ellenkezőjét az erősebb fél tartoznék bizonyítani. Nem teszi. A lényegre (pl. a díjra) kiterjedő megegyezést elmismásolják. A Ptk. külön kérés nélküli tájékoztatást is előír, mondjuk extrém fejlemény esetében. Tényleges úzus: vakulj, magyar... A megbízott hamar fölénybe kerül; ő diktál és „bonyolít” más kontójára. Megszolgált, fair ellenérték helyett irracionális szorzóval suhog a kasza, dől a lé. A bróker tuti bukást produkál, ő mégis gazdagszik. Pedig a Ptk. nyomán ugranék a díj, ha ...a megbízott felróhatóan járt el.

Esettanulmány: nyáron a kliens távlati célokat megadva elhelyez tetemes pénzt a brókercégnél, annak egy személyben eljáró ügyintézőjénél. A bróker fondorlatosan férkőzik az ügyfél bizalmába; manipulálva töltik ki együtt, olykor tollbamondással az ún. *alkalmassági és megfelelési kérdőívet* (MIFID). A bróker gyakorlatilag rávezeti a gyanútlan, képzetlen megbízót: hová mit kell írni. Hangfelvétel, jegyzőkönyv, tanú nincs. Slusszpoénként „korrigálják” a már aláírt okiratot, hogy teljes kockázatvállalás sújtsa a naiv ügyfelet. Bár a kontraktus kötelező eleme a díjtáblázat; ilyen nem kerül elő. Kontrollt végezni lehetetlen; ez ad teret a megbízási díjjal kapcsolatos trükközésnek. Biztos támpont, világos helyzetkép, bajra szóló figyelmeztetést is nyújtó számadás a félnek hónapokon át nincsen, pedig nonszensz műveletek nyomán sorban 80-100 milliós mínuszok képződnek.

Decemberben az ügyintéző közli: egy picit mínusz van, de az év végéig visszaáll a helyzet. Nem; törekvés, de esély sincs helyreállításra. Alig fél év alatt a kliens elveszíti tőkájének több mint egyharmadát. Hogyan? Pl. így: több ízben előfordult, hogy *a félre vezetett kliens adott ügyleten bukott pár százezer Ft-ot, ám ugyanezen a profi (?) bróker cég keresett 2-3 milliót.* /A mozifilmben a Wall Street-en 1 %-os a szokásos megbízási díj; ehhez képest itthon tetszőleges, ill. tízszeres díjszorító is mutatkozik./ Simlis módszer a kettős telefonálás; azaz a bróker előbb steril telefonról felhívja a felet, s arra veszi rá, hogy a következő, a hangrögzítő telefonról való hívásánál mit kell mondania, kérnie. Csöbe húzás, önfelmentő igyekezet ez; csakis a kliens legyen hibás a rossz instrukció(já)ért. Amikor folyvást zuhan a forint az euróhoz képest, a bróker milliárdos tételben ennek ellenkezőjére spekulál; bukik, mégis leszámház milliós megbízási díjakat. Csak ez fontos. Klasszikus vagyoni elleni bűncselekmény

gyanúja tűnik fel. Vélhetnék, hogy ennek azért folyamatbéli ellenőrzés a sarkára lép; dehogyis! Heteken át ámítják, sétáltatják a klienst, mivel belső, szerecsenmosdató (ön)vizsgálat folyik. Közben a pénz is elillan. Rossz vicc, jó tanács: magnó, pénzügyi és/vagy jogi tanácsadó, állami felügyelő, rendőr nélkül a fél egy lépést ne tegyen!

Vajon a trükkös műhibákra az intézmény-rendszer hogyan reagál? Ússzuk meg, avagy zárjuk ki egyszer s mindenkorra! Előbbi. Rendszerhiba, hogy instanciázni kellene a félnek az öt megillető, teljes és releváns információkért: zömmel sikertelenül. Nem kérhető az, amiről a kliens nem tud. Közös akarat együttes kárelhárításra még sincs. Áldozatvédelem nem létezik, inkább az „úgy kell neki”, meg a „pénze van, esze nincsen” megítélés a jellemző.

Tanulság: legyen olyan profi szolgáltatás, mely már a kontraktus kötésekor tanácsadással megóv a csapdától; bekövetkező baj esetén kontrollál, s tisztességes egyezséget boronál el; kezeletlen baj esetén pedig aggálytalan szakvéleménnyel kiszolgálja az igazságszolgáltatást. Embrionálisan formálódik ilyesmi. Miért kell? Mert különben az egyik baj szüli a másikat; és hogy a simlis brókernek is legyen veszíteni valója. Blöff, cseles (le)húzás ne legyen menthető. Képzelt riportbeli sírfelirat a tőzsdehatalom országából: Itt nyugszik Joe Poker, akinek, amiért a golyót kapta, hat ász volt a kezében, illetve a csizmaszárában.

Budapest, 2015. március 6.